

סיפור מעודה

מאת יאיר כספי*

מקום מגוריהם של עשירי עזה, ניגש אל שים צעיר ערבי והם החליפו ביניהם מיספר מילים שלא הגיעו לאוזנינו. הצעיר הסתלק, ושים שינה את מסלול הסיוור לכיוון הבוסתנים מצפון לרימאל.

עבודי אמר: "לפי דף-המשימה אנחנו צריכים עכשיו לנוע דרומה, למרכז העיר."

"ממתי אנחנו הולכים לפי דף המשימה?!" אמר שים, והמשיך באותו כיוון. הגענו לגדר-אבן גבוהה, שמאחריה ניראו צמרותיהם של עצי-פרי. שים שאל למי יש נייר, נתתי לו גלילינייר, והוא התרומם ועבר את הגדר. עבודי ואני הנחנו קרש על הגדר, ועלינו לצפות בנעשה מאחריה.

בין העצים ראינו את צלליתו של שים, ולידו צללית לבושה שימלה. שמענו לחישות, ודממות ארוכות. לא קשה היה לנחש למי שייכת השימלה. הקרש שעליו עמד עבודי נשבר, והוא ירד לארגן לו מצע חדש. שמעתי אותו צועק ופותח באש. אש נורתה לעברנו. שים הגיע בקפיצה מאחרי הגדר, ושלושתנו פתחנו במירדף אחר כמה דמויות רחוקות. הם נמלטו לכיוון מחנה-הפליטים, וכשנכנסו לתוכו איבדנו אותם.

שים ביקש שלא נספר על התקרית לאיש. הסכמנו, בתנאי שיספר לנו על מה דיברו בבוסתן.

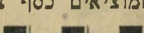
סיפר שים: "היא מסכנה, לא רוצה להתחתן עם הזקן שאבא שלה סידר לה. שאלה אותי אם החוק הישראלי מתיר דברים כאלה. הסברתי לה כי בעזה שולט בנייני אישות, החוק המצרי."

"היא סיפרה משהו על הקשר שלה עם אלה שירו עלינו?" שאל עבודי.

"אני בטוח שהיא לא טמנה לנו מלכודת," אמר שים. בפלוגה לא שמעו את קולות הירי, ואנחנו לא סיפרנו כלום. בימים הבאים הצמידו לנו חייל אחר במקום שים, שיצא לחופש, ועבודי שימש כמפקד החוליה. ביום חמישי חזר שים מתל-אביב, ונכנס בחושך לביתן שבו ישנו. שמעתי אותו שואל את עבודי, שישן לידו, אם יוכל להלוות לו שלושים אלף לירות.

עבודי שאל לשם מה הוא צריך את הכסף, ושים השיב: "ביקשתי מאבא, אבל הוא לא הסכים לתת לי. זה ניראה לו מטופש להשקיע כסף כדי למנוע את מכירתה של נערה ערבית. הוא אמר: אבא שלה יקח ממך את הכסף, ואחרי שבוע ימכור אותה למישהו אחר."

עבודי אמר לשים, כי לפני שמוציאים כסף צריך לחשוב על פיתרונות אחרים.

מחרת, ביום שישי בבוקר, עצר שים את ליילה בדרכה לביתה-הספר. הם החליפו כמה מילים, וליילה פנתה לדרכה. אחריה-צהריים הלכנו לשפת-הים של שאטי, וחיכינו שם. בשעה שלוש התקשרו מהקומנדק שהיה צריך לאסוף אותנו, והודיעו כי הם לא רואים אותנו בנקודת-המיפגש על כביש החוף. אז הופיעה ליילה.

היא אמרה לשים: "באותו לילה, כשנפגשנו בבוסתן, הם דרשו ממני לחכות לך. הם איימו עלי שאם לא אצייח להם, יספרו לאבי שאני נפגשת אתך. אבי ערבי בעל כבוד."

עבודי אמר לשים, כי לפני שמוציאים כסף צריך לחשוב על פיתרונות אחרים.

עבודי ואני הנחנו קרש על הגדר, ועלינו לצפות בנעשה מאחריה.

ב קיץ של שנת 1975 עשיתי שירות מילואים בעיר עזה, ויש לי משם סיפור מעניין.

לצורך הסיוור במחנה-הפליטים, חולקנו לחוליות בנות שלושה אנשים כל אחת. בחוליה שלי היו: שים, מפקד החוליה, בן 24, סטודנט באוניברסיטת תל-אביב; עבודי, בן 26 בערך, בעל מיוזון בחוף בת-יים, ואני, שהיה זה שירות-המילואים הראשון שלי. בבוקר השני לשהותנו בעזה יצאנו לסיוור במחנה-הפליטים שאטי. שים הלך ראשון; אני, עם מכשיר-הקשר על הגב, אחריו ומימינו, ועבודי מאחורי ומשמאל. שים היה עוצר מדי-פעם ערבים, ובודק את תעודות-הזהות שלהם. בצהריים היינו אמורים, על-פי דף-המשימה שקיבלנו לאותו יום, להיות בשוק של שאטי, אך שים הוליך אותנו מיוצחה, לכיוון רימאל, שכונת מגוריהם של עשירי עזה. שמת לב כי שים שואל את הערבים שהוא עוצר לכתובת מסויימת, ושאלתי את עבודי מה אנחנו מחפשים.

"בית", אמר עבודי.

"למי גר בית? שאלתי.

"הנערה ששים אנס", השיב עבודי.

המשכנו ללוות את שים, המחפש את הכתובת של הבית שבו גרה הנערה שאנס. למרות שלא רצינו להראות לעבודי שאני מתרגש מדברים כאלה, לא הצלחתי להתאפק, ושאלתי:

"למה שים אנס אותה?"

עבודי חיך אלי: "לא היתה לו ברירה."

"קיבל פקודה כזאת?" שאלתי.

עבודי סיפר: "זה קרה בשנת '71, שירתנו בעזה כחיילים סדירים. באותה תקופה לא עבר יום ללא יריות. יום אחד סיררנו בשאטי. שים היה המפקד, אני סחבתי את מכשיר-הקשר, והיה איתנו עוד חייל אחד שאתה לא מכיר. הגענו לכיכר השוק, וגילינו מולנו הפגנה של תלמידות. היו שם מאות תלמידות בביגדי בית-ספר. הן הקיפו אותנו, צעקו סיסמאות וזרקו עלינו אבנים. קראתי למיפקדת-הפלוגה במכשיר-הקשר. שים קרב אלי, וניח את השיחה. "איננו זקוקים לתגבורת נגדן", אמר. שלמה, החייל השלישי בחוליה שלנו, חטף אבן בגב, הוא הסתובב, תפס מישהו עם אבן ביד ורצה להוריד לה סטירה. שים זינק אליו, ועצר אותו: "לא נכה ילדות!" אמר.

עבודי הפסיק רגע את סיפורו. שים ניסה לברר משהו אצל ערבי צעיר, וזנק לעבודי הדובר ערבית רהוטה. עבודי החליף עם הערבי כמה מילים, וחזר למקומו במיבנה שבו נענו.

"אנחנו לא רחוקים מהבית", אמר, והמשיך בסיפורו: "עמדנו חסרי-אונים מול מטר האבנים שהלך וגבר. במרכז ההפגנה בלטה נערה כבת ארבע-עשרה, שהנהיגה את הקריאות. שים ניגש אליה, הרים אותה אליו, והעניק לה נשיקה ממושכת. הנערה עמדה רגע הימומה, ואחר-כך נפוצו היא וחברותיה לכל עבר בבהלה וההפגנה התפזרה. למחרת נקרא שים למישט אצל מפקד הרצועה. אבי הנערה התלונן על אונס בתו."

עבודי סיים את סיפורו, ואנו המשכנו לנוע כסימטות מחנה-הפליטים.

צת אחרי קריאת המואזין לתפילת הצהריים, הגענו אל בית בן שתי קומות בקצה מחנה-הפליטים. ערבי מבוגר פתח לנו את הדלת. עלינו אל גג הבית לשם תצפית. הערבי הביא לנו קפה וישב לדבר איתנו. עבודי לחש לי כי זהו כנראה אביה של ליילה, הנערה ששים אנס. שים שוחח איתו באנגלית. הערבי התנאה כי יש לו יידיים ישראלים רבים. הוא מלא התפעלות מישראל, המודרנית, "כמו אירופה". הוא בתו תזכה אצלו בחיים טובים כמו הנשים הישראליות שראא אצל ידידיו בתל-אביב. שים שאל אותי:

"המרשה לה להיפגש עם גברים?"

בי אמר בגאווה: "אני משיא אותה, בחודש הבא, לאיש מכובד ועשיר מאחת הערביות המודרניות ביותר, שם יש ליד כל בית יותר מכוניות אמריקאיות יחוב שלם בתל-אביב."

אתה קורא מודרני? התחיל שים לדבר, אך עבודי השתיק אותו וירדנו מהגג.

ב, במחנה הפלוגה, בישר לנו שים כי גם למחרת אנחנו עושים סיוור-בוקר. עבודי אמר שלא עולים יותר לגג ההוא ושים אמר שהוא לא אמר שעולים לשם.

ית, בשעה שמונה בבוקר, עצר אותנו שים לפני שער בית-הספר לבנות עליה, הן ארוחת-בוקר. תלמידות נכנסו בשער בית-הספר בלי להעניף בנו מבט. שים לא ולא אכל. פיתאום קם וניגש לקבוצת תלמידות שפסעו לכיוון בית-הספר.

ק אליו כי אסור להטריד סתם בנות, בגלל שהערבים רגישים לזה, אך שים מנן. הוא עצר את אחת הבנות, "זו היא ליילה!", אמר עבודי. הנערה ששים היא הראתה לו את תעודת-הזהות שלה, ואחר-כך הם החליפו מיספר מילים. עו לאוזנינו. קמתי וניגשתי אליהם. שים אמר משהו, ופנייה של ליילה נתקשחו: לא עסקך, אמרה. היא הסתובבה ופנתה לכיוון בית-הספר. שים צעק אחריה: בול לעזור לך!"

עבור יומיים ליווינו את שים לבית-הקפה במרכז העיר עזה. ראינו אותו מתיישב ליד ערבי לבוש חליפה אירופית הדורה. כשיצא, סיפר: "הוא רק הסוכן. הוא מביא אותה לבוס שלו באחת מנסיונות המיפגש הפרטי."

"יש בוודאי דרך למנוע ממנו להוציא את הנערה מעזה," אמרתי.

"אינני יודע", אמר שים, "הסוכן אמר לי כי אם אפריע לו להוציא את ליילה מעזה, הוא יפיק בעולם את הילדה שהישראלים מפרים את אורח-החיים הערבי בשטחים הכבושים."

אותו יום, בסיום הסיוור, הלכנו לבניין הממשל הצבאי בעזה. חיכינו על מדרגות הלישכה, וכשמפקד נפת עזה יצא ממישרדו, ניגש אליו שים, וללא אקדמות שאל מה אפשר לעשות כדי למנוע את מכירתה של ליילה.

המפקד אמר: "עשית מעשה ילדותי, הפוגע בריגשותיהם של הערבים. כאשר הפקודות האוסרות התערבות בחייהם הפרטיים ידועות לך היטב. אני מזהיר אותך כי אם ייודע לי שאתה ממשל לתחוב את אפק בניינים שאינם נוגעים לך, אני אכניס אותך למישפט אצלי!"

עברו כמה ימים, וחשבתי כי שים שכח את ליילה. יום אחד, בשעת סיוור ברימאל,

עבודי ואני הנחנו קרש על הגדר, ועלינו לצפות בנעשה מאחריה.